Nagybecskerek, 1895. XXIV. évfolyam 295. szám. Hétfő, deczember 23.

Előfizetési árak:

Egész évre — — — — 12 frt
Félévre — — — — — 6 „
Negyedévre — — — — 3 „
Egy hóra — — — — — 1 „

— Egyes szám 4 kr. —

Kiadóhivatal:
Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája Nagybecskerek, Uri-utcza 276. sz., hová az előfizetések és a lap megküldésére vonatkozó felszólamlások intézendők.

TORONTÁL.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Szerkesztőségi iroda:
Nagy-Becskerek,
Zápolya-utcza 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét, illető minden közlemény intézendő.

Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtatnak el. Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik mindennap, vasár- és ünnepnapok kivételével.

Az ellenzéki pártok betegsége.

Nagybecskerek, deczember 28.

(F.) Szokássá vált parlamentarizmusunk betegségéről beszélni, pedig parlamentünknek tulajdonképen nincs semmi baja, hanem azok a pácziensek, akik folytonosan a parlament betegségéről beszélnek, t. i. az ellenzéki pártok, akik azonban saját bajaikat természetesen még önmaguk előtt is szépiteni titkolni igyekeznek.

Az az ellenzéki pártok bajának legfőbb és egyedüli oka, hogy egyiküknek sincs belső és komoly parlamenti létjogosultsága. A válaszfal, mely a szabadelvü és a nemzeti párt között emelkedik, csak mesterséges, nem pedig a nemzeti szellem tulajdonában gyökerező, s ugyanez áll ama csekély töredékre, amely meg szinlegesen sem állitott föl önálló programmot, hanem csak kilépettek pártja alatt ismeretes. S hogy az ellenzéki szélsőbal oldalának a közjogi alap merev tagadása és illetve a függetlenség eszméje nem képezi komoly elvi alapját, azt eklatánsan bizonyitják azok az ismételten beállott szakadások, amelyek csak ott lehetségesek, ahol a közös eszme és czél nem bir elegendő összetartó erővel elannyira, hogy az állitólagos elvi alap mindenfele erőlködések daczára sem képes az egyesülést ujból létrehozni. Ha a függetlenségi pártok komolyan és igazán meg volnának győződve arról, hogy a függetlenségi programm megvalósitható, akkor ennek a meggyőződésnek az ereje természetes következményként már rég maga után vonta volna az egyesülést, sőt nem is engedte volna beállani a szakadást.

S az ellenzéki pártok annál inkább érzik betegségüket, mert egészséges, zárt sorokban tömörülő és elvi kérdésekben egyöntetü és megbizható ellenfellel, a szabadelvü párttal állanak szemközt. Ez az egyetlen párt a parlamentben, amely nevének megfelel, s amelynek neve komoly és reális elvi programmot jelöl meg. Igazi szabadelvüség tekintetében egyik párt sem mérkőzhetik a szabadelvü párttal. A klerikális és reakczionárius törekvések minden párttáborban képviselve vannak, csak a szabadelvüben nem, s a néppárt üzelmeinek minden pártban akadnak védelmező, istápolói, csak a szabadelvü pártban nem.

Az ellenzéki pártok elnevezése tehát komoly tartalommal nem bir. S ha Apponyi Albert gróf és hivei magukat nemzeti pártnak nevezik, evvel szemben a szabadelvü párt mindenesetre jogosultan tiltakozik, mert báró Bánffy Dezső, Jókai Mór avagy Kossuth Ferencz és Helfi Ignácz bizonyára nem állanak Bolgár Ferencz vagy Horánszky Nándor mögött nemzeti érzelmek és törekvések tekintetében. S ha még a szélsőbaliak magukat negyvennyolczasoknak nevezik, ugy ezek sem vindikálhatják ezt kizárólagossággal, mert az igazi negyvennyolczas elveknek minden magyar politikus programmjában benn kell lenniök, akár Justh Gyulának, akár gróf Apponyi Albert, akár báró Podmaniczky Frigyesnek hivják. A függetlenségi jelző csak a szélsőbaloldalt illeti, de ez csak külsőség, azt a belső összetartásnak hiánya mutatja, amely az egész oldalnak parlamenti működését sikertelen illuszióvá teszi.

A vármegyei mezőgazdasági bizottság alakuló gyülése.

Az 1894. évi XII t.-cz. végrehajtása czéljából Torontálvármegye törvényhatósági bizottságának legutolsó közgyülésén a vármegyei gazd. egyesület igazoló választmányának kebeléből választott tagjainak legelső gyülése ez évi decz. hó 29-én d. e. 11. órakor Nagy-Kikindán a városháza nagytermében fog megtartatni, erre nézve gróf Csekonics Endre a következő meghivót tette közzé a gazdasági egyesület hivatalos lapjában:

Meghivó.

A vármegyei mezőgazdasági bizottságnak tagjait ez évi decz. hó 29-én d. e. 11. órakor Nagy Kikindán a városháza nagytermében tartandó alakuló gyülésre van szerencsém tisztelettel meghivni.

Kelt Zsombolyán 1895. évi decz. hó 17-én.

Gróf Csekonics Endre, s. k.
a vármegyei mezőgazd. bizottság elnöke.

A pártelnök üdvözlése.

Nagybecskerek, deczember 28.

(Kr. J.) A torontálvármegyei szabadelvü pártnak, a tegnap megtartott gyülésében volt először alkalma a párt kiváló érdemü elnökét: báró Nikolics Fedort üdvözölhetni. Oly lelkes volt a fogadtatás, a minőt csak a megtántorithatlan meggyőződés ugyanazonossága és a szabadelvü eszmékbe vetett hit tud előidézni: és oly szivélyes az üdvözlés, a minőt csak a szivek mélyében tanyázó tisztelet és ragaszkodás képes kinyilvánitani. Büszke is lehet e vármegye szabadelvü pártja, hogy oly férfiut tudott megnyerni vezetőjének, a ki ebbeli tehetségének már sokkal nagyobb mértékben is, egy tartomány igazgatása által fényes tanujelét adta a multban, most pedig egy a legnehezebb és legbonyolódottabb kérdéseket sikeresen megoldó parlamenti bizottságnak a vezető lelke; és a ki jelleme, képessége, politikai állása és társadalmi tekintélye folytán tudni fogja mindazon feladatok keresztülvitelét hathatósan előmozditani, a melyeket e párt maga elé kitüzött.

Egyike e feladatoknak a pártelnök fogadása után, a tegnapi gyülésben szóba is hozatott és ezért érdemes lesz az ott történteket, a későbbi időkre nézve, egy kissé magunknak megjegyeznünk. A me-

A „TORONTÁL" TÁRCZÁJA.

A karácsonyi könyvpiaczról.

Ha az ember vissza gondol rá, mi volt a magyar ifjusági irodalom még csak 15 évvel ezelőtt is, és összehasonlitja az akkori állapotokat a mainkkal, valóban lehetetlen, hogy ne örüljön szive-lelke a nagy változáson. Akkor a könyvpiacz tele volt németből gyatrán forditott férczelményekkel, melyek izetlen, rosszul rajzolt és még rosszabbul lenyomtatott illusztrácziók kiséretében rontották a gyermekek izlését; ma pedig egész özönére akadunk a szebbnél szebb, jobbnál jobb könyveknek, a melyeket a tanitó és szülő nyugodt lelkiismerettel adhat gyermekei kezébe, melyek szövegében a legelső rangu magyar irók vetelkednek egymással, képeiben pedig jobbára magyar müvészek szereznek irónjuknak dicséretet.

Az idei karácsonyra is egy gyöngyörü ujdonságot küld szét a Wodianer féle könyves telep; ritka diszü könyvet irt nekik Pósa Lajos, a magyar gyermekvilágnak ez a legnépszerübb poétaja. A „Czini Czini" hangzatos czim alá egész sereg pattogó ritmust gyüjtött össze, melyeket bizonyára nemsokára széles ez ország minden gyermekszobájában kaczagva fognak olvasgatni és szavalgatni. Az illusztrácziók is igen jeles magyar müvész munkái; Tull Ödön rajzolta őket egytől egyig, s mondhatjuk, hogy rajzai egytől egyig méltók a megillusztrált versekhez. Tullnak, ugy látszik kitünő érzéke van a gyermekvilág poezisa iránt: van humora is, technikája pedig minden tekintetben kifogástalan. Azt hiszszük, a magyar gyermekirodalom még sok szép dolgot várhat tőle.

Ujra megjelent a karácsonyi könyvpiacz rendes ujdonsága, a Bródy-féle „Kis Almanach" is, mely már annyira gyökeret vert iskolában és családban egyaránt, hogy felesleges bővebben is ajánlanunk. Az idén is a legkiválóbb irók irtak bele, a magyar gyermekirodalom legelőbbkelő gárdájának legjobbjai, a kikhez folyton uj meg uj tehetségek sorakoznak.

Örömmel látjuk, hogy e téren is mily nagy a succrescentia, Bekefi Antal, Lovik Károly, Sajó Aladár és még egynehányan kitünően mutatják be magukat e téren: az öregebbekről, a kipróbált erőkről, Sebőkről, Bársonyról, Nogáll Jankáról nem is kell külön szólnunk. Csak annyit, hogy az idén is megjelent köztük Jókai Mór az ő ragyogó jókedvével és szinarany poézisével. Külön meg kell dicsérnünk az Almanach rajzait is, melyek szintén évről évre javulnak.

Igen jó gondolat volt e kiadóczégtől, hogy ujra kidolgoztatta az ifjuság számára a világirodalom leghiresebb munkáját, Gulliver utazasait. Ez a valósággal classicus értékü könyv Vajdaffy Ernő kitünő magyaritására bizonyára ugyanolyan népszerüségnek fog örvendeni, mint a Wodianer-czég Robinson-ja és Ezeregy éjszaká ja.

Szivesen látjuk a czég irói gárdájában Földes Gézát is, egy gyorsan és méltán hirre kapott fiatal irót, a ki mindjárt két könyvvel állt be karácsonyra. A egyik egy „Fekete király" (Tull Odön müveszi rajzaival) a másik egy „Porból lettünk" czimü elbeszélés. Földesnek nagy erénye, hogy rendkivül érdekfeszitő mesét tud szöni és azt elő is tudja jól adni. Stilusában a legjobb példák után indul, és ha szabad e két munkájából itélnünk, ifjusági irodalmunk terén még nagy szerep vár rá. A kiadóczég mind a két munkát kellő diszszel bocsátja közzé, igen szép képek kiséretében.

Jó auspiciumok alatt kezdődik egy „Ifjusági könyvtár" czimü uj vállalat is, melyet Szemak István, a kiváló paedagogus szerkeszt és melynek első köteteként Kempf József a derék Homér-forditó ad egy történeti tárgyu dolgozatot; a „Trójai Háborut" beszéli el a gyermekeknek, kedves és egyszerü hangon, ugy, hogy a kisebbek is meg fogják érthetni. A szövegbe képek is vannak igtatva, melyek tetemesen növelik a jóravaló könyv értékét. Hasonló tárgyu Hampelné Pulszky Polixéna könyve: „Római elbeszélések", melyeknek rajzai szintén sikerültek. Hála Istennek, ujabb időben az oktató czélu ifjusági olvasmányoknak mindinkább nő a közönsége. E részben a kinálat még aránylag kicsiny; az olyanféle munkák tehát, a minők a Kempf é és Hampelné-é, nagy elterjedésre számithatnak.

Ugyancsak az oktató irányu könyvek csoportjába tartozik Erődi Béla tankerületi főigazgatónak, a földrajzi társaság nagyérdemü elnökének egy igen elevenen és érdekfeszitően megirt utleirasa. Czime: „Utazás Sziczilibba és Málta szigetére"; olyan világot tár fel tehát a magyar olvasó előtt, melyről még nyelvünkön alig irtak valamit. E könyv nemcsak az ifjuság, hanem az egész müvelt nagy közönség körében is számos olvasót fog találni, annál inkább, mert eredeti illusztrácziói is nagyon szépek.

Nem tartozik ugyan szorosan az ifjusági iro-

A hivatalos melléklet 266. számával.

zőgazdasági bajoknak orvoslása még nem annyira égető szükség és a gazdasági viszonyok nem oly sötétek, mint a milyenre azokat az ellenzék és különösen a néppárt festi, mert nem szabad ám a jelenlegi magyarországi viszonyokat az előbbi, hanem más államok jelenlegi viszonyaival összehasonlitani, a midőn is kitünik, hogy nálunk a mezőgazdasági terméneyek ára még mindig drágább, mint az angol vagy német piaczokon. Mindazáltal jó volt a gazdasági kérdést felvetni és a gazdasági viszonyoknak rendezését az országos szabadelvü pártnak és a kormánynak figyelmébe már most ajánlani, mert a politikai szinezet tekintetében egyik legveszedelmesebb párttól, a mely az egyházpolitikai kérdéseknek törvénybe iktatása által a talajt felerészben maga alól elvesztette, az agrárkérdésnek felvetése által a másik izgató fegyvere is elvonatik és létjogosultságát teljesen elvesztve, oly csendes végelgyengülésben fog elpusztulni, mint egykor a némileg hozzá hasonló, de nem oly vezérekkel büszkélkedő antiszemitizmus.

Ne legyen tehát később, a midőn az agrarizmus kérdése akuttá válik és annak rendezése főfeladatnak mutatkozik, a nép pártnak alkalma a szabadelvü pártra ráfogni, hogy elveit ez utóbbi tőle kölcsönözte.

*

A gyülésen a szabadelvü pártnak összes itthlevő vezérbajnokai megjelentek és már a gyülés megnyitásának idejében, délután 3 órakor, körülbelül a következő jelenlevőket jegyezhettük fel:

Rónay Jenő főispán, Schaeffer Antal pápai praelatus, dr. Dellimanich Lajos alispán, Báró Feilitzsch Bert old m. főjegyző, Csávossy Béla orsz képviselő, Talapkovits Vazul pénzügyigazgató, Poroszkay Béla m. főügyész, Lángh Ferencz pénzügyi tanácsos, Lauka Gusztáv koszorus költőnk, dr. Piechl Szilárd m. főorvos, dr Orosdy Lajos kir. ügyész, Szobotka Rezső kir. főmérnök, Reitter Oszkar rendőrkapitány, Pohut István járásbiró, Szathmáry Kálmán kincstári ügyész, Lindhof János kincstári ispán, Vudy György postafőnök, dr. Haidegger Lajos városi főorvos, dr. Klein Mór forabbi, dr. Kis János, dr. Grandjean József városi ügyész, dr. Krstonosics Jenő árvaszéki ülnök, Semsey Gyula m. főleveltárnok, dr. Menzer városi alorvos, dr. Fialowsky fogházi orvos, dr. Magyar Károly törvényszéki orvos, dr. Hadfy Miklós kórházi osztályorvos, Kluge Károly mérnök, Bene Dezső m. számvevő, Steinitzer Geza, Franz J L., Bauer Pal, Oidal Antal, Opolzer Lajos, Grünbaum Arnold, Vegh Károly, Lucic Miklós, Szavits Sandor, Zsembery Antal, Napholz Agost, Wolfinger Győző, Sebastian János, Mayer Rezső, Jokly Lipót városi képviselők, dr. Stern Lázár, dr. Pollák Viktor, dr. Goldmann ügyvédek, Weisz Izidor a szabadelvüpárt pénztárnoka, dr. Brájjer Lajos, ifj. dr. Demkó Pál és dr. Várady Imre pártjegyzők stb. stb.

A gyülést, Kovách Agost és Csávossy Ignácz kir. tanácsosok és alelnökök akadályoztatása folytán: dr. Kiss János alelnök nyitotta meg és inditványozza, hogy báró Nikolics Fedor pártelnököt a megjelenésre egy a Csávossy Béla, dr. Brájjer Lajos és dr. Klein Mór urakból álló küldöttség kérje fel.

Midőn a küldöttség élén báró Nikolics pártelnök megjelent, lelkes éljenzés fogadta őt, a melynek perczek mulván történt lecsillapulásával, dr. Kiss alelnök a következőképpen üdvözölte.

„Nagyméltóságu elnök ur! Nekem jutott a szerencse, hogy a szabadelvü párt nevében nagyméltóságodat üdvözölhessem. A győzelmekhez szokott szabadelvü párt önmagát tisztelte meg akkor, a midőn nagyméltóságodat emelte fel az elnöki állásra, választotta vezérének. Nagyméltóságod államférfiui multtal bir; tudva van előttünk, hogy nem hosszu idővel ezelőtt jelentékeny tartomány kormányzását vezette bölcsen és tapintatosan; tudva van előttünk, hogy ezen müködése által érdemeket szerzett ugy a haza, mint a trón körül, a mely érdemek méltó elismerésben részesültek a legmagasabb helyen is; tudva van előttünk az is, hogy e pártnak buzgó, mindig hü és odaadó, kiváló tagja volt. A midőn nagyméltóságodat ezennel üdvözlöm, kivánom, hogy e pártot továbbra is a bekövetkezendő küzdelmekben győzelemre vezesse“.

Báró Nikolics válasza a következő volt:

„Nagy köszönettel fogadtam azon igazán kitüntető bizalmat, a melyet elnökké való megválasztatásom által belém helyeztek. Nem tudom, hogy megérdemeltem e ezen kiváló tisztséget, de polgártársaim részéről oly nagy e kitüntetés, hogy kötelességemnek fogom tartani kiérdemelni azokat az érdemeket, amelyeket önök előre is megadtak nekem. Mióta a politikai pályára léptem, mindig a szabadelvü pártnak voltam hive, (éljenzés) és ismert dolog, hogy a 61-es években, amikor az egész fiatalság az u. n. tigrispárthoz tartozott, én voltam az egyetlen, a ki ezzel szemben Deák lépteit követtem. De ha nem is voltam volna mindig a szabadelvü párt embere, mióta a politikai pályán müködöm: azzá váltam volna; mert az idők során át tapasztaltam, hogy ez az egyetlen párt, a melynek létjoga van Magyarországon (lelkes éljenzés). — Ha egy kicsit körültekintünk, fájdalom, sok mindenféle pártra fogunk lelni az országban: van mérsékelt ellenzékből átkeresztelkedett nemzeti párt, van néppárt és van a függetlenségi és 48-as pártnak annyi mindenféle frakcziója, a melyek egymás közt meg nem tudnak férni, hanem csak a személyes érdek tartja őket össze: majd az egyik akar uralomra vergődni, majd a másik akarja a vezérszerepet magához ragadni. — Nálunk egy eszme van és ezen eszméhez törhetlenül ragaszkodva megyünk előre: szeretett királyunkhoz való hü ragaszkodás mellett (hosszantartó lelkes éljenzés) az ország szabadságát védjük. (Nagy tetszés). De ugy védjük, hogy a társországgal harczba nem elegyedünk, mert bocsánatot kérek, Ausztria és Magyarország közt bizonyos polgári házasság-féle intézmény létezik (derültség) és a két házasfélnek békében kell megférni egymás mellett, mert a házasfelek czivakodása mellett a gyermekek mennek tönkre. Igaz, hogy van néha oly ügy, a mely mindkettőnknek fáj, ekkor az egyezkedés terére lépünk és ilyenkor a szabadelvü párt azon czélt tekinti, mily módon kell ezen ügyet a mi legnagyobb előnyünkre, de a másik félnek kára nélkül megoldani.

Ezek a mi feladataink; és én mindig azon leszek, hogy e pártnak befolyását az országban érvényre emeljem; egész fáradságomat arra fogom forditani, hogy legalább Torontálmegye a szabadelvü pártnak mindig hive maradjon.“ (Helyeslés.)

Hosszantartó éljenzés követte ezen szép beszédet, a melynek lecsillapulása után Csávossy Béla emelvén szót, a következőket mondta:

Nagyméltóságu elnök ur! Mélyen tisztelt pártértekezlet!

Azon szép, és emelkedett hangon elmondott beszéd után, a melylyel a mi igen tisztelt elnökünk közvetlenül is kijelentette előttünk, miszerint azon szép tisztet, a melylyel Torontálvármegye szabadelvü pártja őt megtisztelte, kész elfogadni és az azzal járó mindenesetre nem mindennapi kötelességeknek lelkiismeretesen meg is felelni: én a magam részéről és az egybegyült pért részéről egy kéréssel járulok hozzá, a melyről meg vagyok győződve, hogy annak nyiltan való hangoztatása azon megszokott buzgóságnál és törekvésnél fogva, amelylyel minden jó ügy lelkiismeretes meghallgatásra talál, egészen felesleges. De pártunk irányában mégis tartozunk azzal a kéréssel, hogy a mult alkalommal alakult közgyülés határozatainak hathatós támogatására és keresztülvitelére is a mi igen tisztelt elnök urunkat megkérjük, már azon fontos állásnál fogva is, a melyet ő a társadalomban és a politikai életben betölt, hogy azok végrehajtása czéljából minden tehetségét és befolyását érvényesitse. Jelesül küszöbön állanak a kiegyezési tárgyalások Ausztriával, a mely tárgyalások eredményétől hazánk igen sok jót, de ellenkezőleg sok rosszat is várhat. A szabadelvü párt egyik kimagasló feladatához tartozik, hogy a kebeléből megalakult kormányt e nehéz kérdés keresztülvitelére támogassa akképpen, hogy tömör pártként álljon a kormány mögött, hogy ez az ország jogos érdekeit jogtalan követelések ellenében is megvédeni képes legyen. A mint az egész pártnak kötelessége ez, ugy az minden egyes tagnak is kötelessége, de kétszeresen azon tagjainak, a kik politikai és társadalmi állásuknál fogva kiválóbb szerepet játszanak. Ezek közé tartozik a mi tisztelt elnökünk is, és én mindnyájuk nevében arra kérem őt, hogy határozataink keresztülvitelében a torontálvármegyei szabadelvü pártot, és ez által az egész szabadelvüpárt érdekeit is támogatni szivesked jék. (Éljenzés.)

Báró Nikolics megigéri, hogy a közös érdekü viszonyoknak további tiz évre leendő rendezése alkalmával, a szabadelvüpárt kérelmét minden befolyásával hathatósan támogatni fogja. Ezután kiterjeszkedik gazdasági viszonyainkra is, és megjegyzi, hogy mi a kivitelt nyers buzánkkal nem vagyunk képesek fenntartani, mert a szállitási árak nagyon magasak. A métermázsa szállitási ára Chikagotól Amsterdamig 1 frank, holott nálunk Becskerektől Budapestig kétszer annyiba kerül. A magyarországi buzaexport csakis Ausztriára szoritkozik, ezért áll nekünk érdekünkben a vámközösség fenntartása.

Ezután a pártértekezlet zajos tetszésétől kisérve, Rónay Jenő főispán szólalt fel, a ki bár szabadon és nyiltan vallja magát a szabadelvüpárt hivének, mégsem szólalt volna fel, ha kizárólag politikai szinezetü ügyek tárgyaltattak volna és nem mezőgazdasági kérdések is. Az előbbi szabadelvü parti értekezlet a mezőgazdasági ügy rendezésére semminemü konkrét javaslatot nem tett; a kérdés felvetése által egyebet nem akar, mint az agrarizmus bajainak orvoslását a párt és a kormány figyelmébe ajánlani, magának az orvoslásnak módját ki nem mondta és nem is lehetett kimondani. Ilyen értelemben való közbenjárásra és támogatásra kéri fel a párt elnökét. (Elénk helyeslés.)

Dr. Kiss János alelnök kijelentve, hogy ő tette meg a mult értekezleten a mezőgazdasági viszonyokra vonatkozó inditványát, azon alkalommal előre bocsátotta azt, hogy a

---

dalom körébe, de azért mégsem hagyhatjuk emlitetlenül a czégnek egy másik kiadványát: Jakab Ödönnek, a kiváló költőnek „Falu“ czimü elbeszélés gyüjteményét. Jakabnak népies izü munkáit annyira szereti a közönség, hogy ezt a kötetét fölösleges bővebben is megdicsérnünk. Az „Argirus“ költőjének már rég megvan a maga közönsége, mely szivesen vásárol meg mindent, aminek az ő neve van a czimlapján. S ha már áttértünk a felnőttek irodalmára is, emlitsük meg azt is, hogy éppen az emlitett „Argirus“ szintén a Wodianer czég kiadásában jelent meg még pedig kaprazatosan szép kiadásban; mint karácsonyi ajándék könyv bizonyára az idén is nagyon kapós lesz. Valamint, hogy nagy kelendőséget jósolhatunk Szalay Baróti „Magyar nemzet története“-nek is, melyből most már az első kötet gyönyörü diszes kötésben kapható, a második pedig gyorsan közeledik befejezése felé. Olvasóink bizonyára tudják, hogy ez a millennáris emlékmunka az egyetlen magyar történelem, mely már a millennium esztendejére csakugyan készen is lesz. A jövő év végén mind a négy kötet közzé lesz bocsátva, még pedig olyan áron, hogy még a középosztály is könnyen meg fogja szerezhetni. Iskolai könyvtárakból bizonyára nem szabad hiányoznia ez opechális münek, éppugy, amint termeszetes, hogy meg kell lennie Gracza György nagy müvének is, „A szabadsagharcz történetének“. Ebből már két kötet jelent meg és a befejező harmadik kötet szintén készen lesz az 1896 év folyamán. Ugy amaz, mint emez a munka olyan gazdagon és oly szépen van illusztrálva, ahogy meg magyar történeti munka még sohasem volt.

Örömmel adtunk számot a magyar irodalom ennyi jó termékéről, mert mindig szivesen czáfoljuk meg azokat, a kik nem vásárolva könyvet, azzal szeretnek védekezni, hogy nincsen mit. Van, hála Istennek, még pedig bőven.

kormány és a szabadelvüpárt iránt bizalommal viseltetik és ezért a bajok orvoslására sem marsrutát nem bocsát ki, de még ideákat sem vet fel, hiszen a bajok nem helyi érdekűek, hanem általánosok lévén, azoknak orvoslását a kormány bölcs belátására bizza.

Ezzel az értekezlet a párt elnökének zajos éltetése közben berekesztetett.

HIREK.

Tájékoztató.

Decz. 29. A t. gazd. egyl. választm. és félévi közgy.
Deczember 31. A „kaszinói dalárda“ estélye.
Deczember 31. A kereskedőifjak estélye.
Január 4. Nyomdászok bálja.

A gőzfürdő naponta reggeli 5 órától nyitva van; nők részére kedden és pénteken délután.

A Ganz-gyár épitési irodája az Uri-utczán, a Schuver házban van.

— **Installáczió Pancsován** Rónay Jenő főispán, kit ő felsége, mint emlitettük, Pancsova városának főispánjává ideiglenes minőségben kinevezni kegyeskedett, Pancsova város törvényhatóságát e hó 30 ára hivta össze beiktató közgyülésre.

— **Áthelyezés.** A volt surjáni jegyzőt Zsivkovits Bogdánt egyelőre mint jegyzői helyettest Bótosra helyezték át.

— **Nagybecskerek küldöttsége Karácsonyi Jenő grófnál.** Emlitettük annak idején, hogy a nemeslelküségéről és bőkezüségéről ismert főur, Karácsonyi Jenő gróf a Nagybecskereken épitendő városháza ja ára 3000 frtot adományozott, mely nagylelkü adomány megköszönését a városi képviselő estület egy három tagu bizottságra ruházta át. E bizottság, melynek vezetője Krsztics János polgármester tagjai Kovách Agost kir. tanácsos és dr. Demkó Pál országgyülési képviselő voltak, tegnap délben tisztelgett a főur bánlaki kastélyában, átadván ama köszönő átiratot, melyben a város hálás köszönetének ad kifejezést azon adományért, mely ismét egy lépéssel közelebb hozta a városi árvaház ügyét a megvalósulás felé. Karácsonyi gróf meghatva köszönte meg a küldöttség figyelmét, kijelentvén, hogy szivesen áldoz mindenkor a jótékonyság oltárán. Azután meghitta az urakat ebédre, melyen résztvett a vendégszeretetéről és szeretetreméltóságáról ismert háziasszony, született Andrássy Karolin grófnő is.

Ismerkedési estély. E czimen tegnap este a „Korona-szálló“ nagy termében igen kedélyes mulatság folyt le; u. i. az izr. templom belső berendezésének javara január 11 én megtartandó bálrendezői, kik között szép asszonyok és szép leányok is vannak, jöttek össze, hogy megismerkedjenek ha még nem ismernék egymást, s hogy előlegezzenek maguknak valamit az akkori jó hangulatból, mi sikerült is, mert a kora hajnali órákig volt együtt a kis társaság, melyben jelen voltak az asszonyok közül: Billitz Jánosné, Eckstein Vilmosné, Finkelstein Adolfné, Heinrich Miksáné, Hirtenstein Márkné, Löwy Ignáczné, Mangold Hermanné, dr. Polgár Sándorné, Reisz Mihalyné, Szücs Zsigmondné, (Budapest) Weisz Izidorné; leányok: Billitz Malvin, Eckstein Dóra, Finkelstein Etel, Hirtenstein M. Löwy Irma, Schossberger Malvin, Steiner Hermin.

— **Olga-egylet.** Holnap délután 2 órakor a városháza nagytermében a szegény gyermekeket felruházó és ő méltósága Rónay Pattyánszki Olga védnöksége alatt álló Olga-egyletből 36 fiu és 14 leány, összesen 50 gyermek kap teljes öltözetet. Loga Szilárd, az egylet titkára arra kéri a jószivü közönséget, hogy miután még mintegy 70—80 frtnyi pénz hiányzik az idei kiadások fedezésére, kegyes adományaikat hozzá juttatni sziveskedjenek.

— **R. Kovács Laura** országos hirnevü szavaló müvésznő ma este 8 órakor tartja a megyeház nagytermében jótékonyczélu szavaló estélyét, melynek müsora a következő: „Jehova“ Kis Józsefről. „A magyar táncz“ Arany Jánostól. „A holt költő szerelme“ Jókai Mórtól. „Pokaine“ Gyulai Paltól. „A ruha“ Eugen Manueltól. „Kevári bucsu“ Heinetől. „Mi a szerelem“, humoros elbeszélés Horváth Gezától.

— **Telefon összeköttetés Szent Miklóson.** Mint értesülünk, a heten megkereste a temesvári posta- és távirda-igazgatóság Szerb Nagy-Szent-Miklós község előljáróságát az ottani vasutállomással való telefon-összeköttetés létesitése czéljából megszavazott 230 frtnak kifizetése iránt, hogy az épitési munkálatokat azonnal megkezdhessék. Miután ugy értesülünk, hogy a magyar államvasutak üzletvezetősége a község ama feltételét illetőleg, hogy a vasuti állomáson a telefon kezelésével egyik közegét alkalmazza, még nem nyilatkozott, addig az előljáróság ez ügyben nem is intézkedhetik.

— **Leesett a póznáról.** A tüzoltó laktanya közelében, a Béga part mentén áll egy a szerb hitközség tulajdonát képező magtár. Közvetlen a magtár előtt nyul a magasba egy pózna, a melyre épp most erősitik a villamvezető sodronyokat. Schneider Péter gyertyámosi illetőségü munkás ma reggel véletlenül megbillent az oszlop tetején és olyan szerencsétlenül esett le, hogy agyrázkodást kapott és fején könnyebb sérülése ket szenvedett.

— **Bábaképző tanfolyam** A szegedi m. kir. bábaképző intézetnél a legközelebbi marczius hó 1-en kezdődő magyar-német tanfolyamra 12 tanuló részére egyenként 40 frtnyi állami ösztön dij van rendszeresitve. Az igazgatóság felhivj mindazokat, kik elnyerni óhajtják, hogy a nagy méltóságu vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszteriumhoz intézett keresztlevénel erkölcsi és szegénysegi bizonyitvanynyal fölszerelt bélyegtelen folyamodványukat január hó 31-ig hozzá nyujtsak be.

— **A bérkocsisok kihágásai.** Ismételten előfordult, hogy az itteni bérkocsisok nem akarták a feleket kövezetlen utczákba elvinni. A rendőrség ez uton is figyelmezteti a közönséget, hogy hasonló esetekben rögtön panaszt tegyen a kapitányságnál.

— **Halálozás.** Vettük a következő gyász jelentést: Alulirottak fájdalomtól megtört szivvel jelentik a hőn szeretett férj, illetőleg atya, nagyatya, após és testvérnek Matéházi Matkovits Lajos urnak a Ferencz József rend lovagja, zentai járási főszolgabirónak élete 53 ik évében a halotti szentségek ajtatos felvétele és hosszu szenvedés után 1895. évi deczember hó 20-án reggeli ½ 9 órakor bekövetkezett halalát. A boldogult hült tetemei e hó 21-én d. u. 2 órakor fognak beszenteltetni és a róm. kath. felsőtemetőben örök nyugalomra helyeztetni. — Az ethunyitnak lelki üdveért az engesztelo szt. mise áldozat f. évi deczember hó 21-én d. e. 10 órakor fog az Urnak bemutattatni. Zenta, 1895. évi deczember hó 20-án. Béke lengjen áldott porain! Matkovits Lajosné szül. Tavassy Ida neje. Matkovits Béla Ida, Anna, Leonka, gyermekei, Gömöry Elemér unokája, Matkovits József öcscse. Matkovics Józsefné szül. Jablonszky Mária sógornője. Ő v. Tavassy Antalné szül. Babócs Anna, nagy a. Dr. Gömöry Kálmán cs. és kir. huszár-ezredorvos, veje.

— **Gavallérok párbaja.** A szegedi és fővárosi lapok nyomán mi is közöltük, hogy nem régiben Tallián Emil főszolgabiró és gróf Karácsonyi Aladár Szegeden párbajt vivtak. Mint most értesülünk, a másik fél nem gróf Karacsonyi Aladár, hanem Karácsonyi Andor ur volt.

— **A szegedi második gimnázium** fölállitása közel van a végleges megoldáshoz. Klamarik János miniszteri tanácsos személyesen megy Szegedre, hogy a második gimnáziumra vonatkozólag megállapodásra jusson a hatósággal. A miniszteri tanácsos lejövetele előtt is már tárgyalni fognak még e hó folyamán az uj középiskola fellálitására nézve oly forman, hogy a dolog nagyjában elkészüljön és döntés alá kerüljön.

— **Tolvaj éjjeli őr.** Mokrinban, mint a "T .K"-nek jelentik, tegnapelőtt éjjel Kubovics Antal ottani lakosnak házába betörést kisérlettek meg. Az első szobának ablakát feszitette ki s azon akart behatolni a betörő. Kubovics azonban a zajra figyelmessé lett s egy husánggal lesbe állva a mikor a betörő az ablakon a fejét bedugta, ugy vágta fejbe, hogy az rögtön lefordult és sapkáját hátrahagyva futásnak eredt. A községházán a bünjelben Bellos Szvetozár éjjeli őr sapkájára ismertek. A gonosz bakter beismerte tettét, továbbá, hogy éjnek idején a lakosságot nyakra-főre lopta.

— **Két hölgy veszedelme.** Megrendito szerencsétlenséget jelentenek Titelről. Löw János odavaló dunagőzhajótársasági hivatalnok Herkules nevü órias kutyája megveszett s a tulajdonos két szep hajadon leányat öt szemarczangolta. A rendkivül szep és jól nevelt hajadonok, kik közül Márta 16 éves, Jeanette pedig 19 ik évében van, semmi rosszat nem sejtve játszottak a reppant állattal s eközben történt a szerencsétlenség. Az állatot elpusztitották, a két leányt pedig édesapjuk Budapestre kiséri a Pasteur intézetbe.

Táviratok.

Főuri eljegyzés.

Budapest, decz. 23. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint udvari körökben hirlik, Ferdinánd főherczeg, Károly Lajos főherczeg fia legközelebb jegyet vált egy bajor herczegnővel. Ő felségének legutóbbi müncheni utja állitólag szoros összefüggésben áll ezen házassággal.

Vig Jenő halála.

Budapest, deczember 23. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Szolnokról jelentik: Vig Jenőt, az ideval ő függetlenségi párt rejtelmes körülmények közt elhalt elnökét tegnap délután tenették el nagy diszszel. A koporsónál Justh Gyula, a temetőben Séwald Mihály, a függetlenségi párt alelnöke búcsuztatta el. A halál körülményei kideritetlenek, de valószinü, hogy gutaütés ölte meg. A közvélemény a gyilkosságban hisz és maga a család is. Kideritetlen még, hogy 460 forint, mely a család szerint az elhunyt erszényében volt, hogyan tünt el a halottól.

Lukácsiu Bukarestben.

Budapest, decz. 23. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Bukarestből jelentik: Lukácsiu László kedden vagy szerdán érkezik ide Romából. A kulturliga hivatalosan nem fog részt venni a fogadtatáson; annál nagyobb tüntetésekre készül a liberalisok egy része és az egyetemi polgárság. A „nemzeti ügy martirjának“ tiszteletére rendezendő lakomán többen fejtegetni fogják az „erdélyi kérdést“. Ez külömben már legközelebb a kamarában is szóba kerül, a mennyiben Gradisteanu Jonel interpellálni fogja a kormányt az erdélyi kérdésben való magatartásáról.

Uj monopolok Törökországban.

Budapest, decz. 23. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Konstantinápolyból jelentik: A sok tervezet közül, melyeket hivatott és hivatlan finánczzsenik a török pénzügyminiszternek az állami bevételek szaporitása czéljából előterjesztettek, csak kettőt méltattak figyelemre: a gyufa- és petroleum- monopolium életbeléptetésére vonatkozó javaslatot. A gyufa-monopóliumtól nem sokat várnak, mert az egesz bevitel alig tesz ki 2—2½ millió frankot, mi leginkább az osztrák és magyar ipar javára esik. A petroleum- monopolium azonban sokkal több kilátással kecsegtet. Törökország meglehetősen sok petroleumot fogyaszt, melyet majdnem kizárólag Oroszországból, az Egyesült-Államokból és némikép Romániából is hozat. A bevitel évenkint 14—16 millió frankra rug. Azonkivül van Törökországnak Albániában nehány petroleumbányája, melyek azonban még miveletlenek. A pénzügyminiszter elé terjesztett terv szerint a dohánytársaság mintájára külön részvénytársaság alakittatnék. Ennek jövedelmeiből bizonyos részt a kormány is kapna, vagy pedig évi fix összegü pótlékban részesülne, melyet 10 vagy 20 évig tőkésittetvén alapul szolgálna egy uj kölcsönnek, mely 4 esetleg 5 millió fontot tenne ki. A tárgyalások kedvező eredménynyel folynak.

A tisztviselők Törökországban.

Budapest, decz. 23. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Konstantinápolyból telegrafálják, a pénzügyminiszterium szombaton megkezdte az állami tisztviselők egy havi fizetésének kiutalványozását. Az állami hivatalnokok ugyanis már négy hónapja nem kaptak fizetést, a miért is általános volt az elégedetlenség. A most szükségelt összeget az állami adósságok igazgatósága előlegezte.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájjer Lajos.

6668. sz. kig. 1895. A nagyszentmiklósi szbirót ól.

Palyázati hirdetmény.

Torontálvármegye nagyszentmiklósi járáshoz tartozó Ó Bessenyő, Bolgártelep, Valkany, Kis-Teremia, Nagy Teremia, Nyerő és Nagy-Ősz kö ségekből álló állatorvosi kör részére Ó-Bessenyő székhelylyel rendszeresitett körállatorvosi állás betöltésére ezennel pályázatot nyitok.

A körállatorvos javadalmazása áll évi 400 frt készpénzfizetés, valamint a községi és a körállatorvosi állások szervezéséről szóló megyei szabályrendelet 10-ik és következő §-aiban foglalt mellékjövedelmekből.

Felhivom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy 1883. évi I ső t.-cz. és az 1888. évi VII. t.-cz. értelmében felszerelt eddigi alkalmaztatásukat és nyelvismereteiket is igazoló pályázati kérvényeiket hozzám 1896. évi január hó 31-ig nyujtsák be.

Nagyszentmiklós, 1895. deczember hó 7-én.

Lestyánszky
főszolgabiró.

(979—3 3)

7223. sz. 1895.

Hirdetmény.

Nagy Becskerek r. t. város által vásárterének kibővitése czéljából szükséges területek megszerezhetése végett a nagyméltóságu kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur folyó évi 69487/IV. 1895. szám alatt kelt rendeletével az 1881. évi XLI. t.-cz. alapján a kisajátitási eljárást elrendelvén, annak határidejéül **1895. évi deczember hó 28 ának délelötti 9 órája,** helyeul Nagy-Becskerek r. t. város tanácsterme tüzetik ki.

A kisajátitási terv és összeirás a törvényszabta időben Nagy Becskerek r. t. város polgármesterénél közszemlére ki vannak téve.

Folhivatnak az érdekelt birtokosok, valamint telekkönyvi érdekeltek, hogy igényeik érvényesitése czéljából a fent megjelölt helyen és időben müködő küldöttség előtt előterjeszszék, mert az 1881. XLI. t.-cz. 35. §. értelmében a kirendelt küldöttség érdemileg határozni fog az esetben is, ha az érdekeltek meg nem jelennének.

Kelt Nagybecskereken, 1895. deczember hó 9 én. Torontálvármegye közig. bizottságának rendes havi üléseből.

Rónay,
főispán.

(996—3 3)

8256. sz. 1895. Pancsovai főszolgabiróságtól.

Pályázati hirdetmény.

A megüresedett T.-Almás községi orvosi állásra ezennel pályázat nyittatik. — Ezen állással 600 frt évi fizetés, 20 kr. nappali és 40 kr. éjjeli látogatási dij élvezete van egybekötve.

Felhivatnak mindazok, a kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy elméleti képzettségüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket a pancsovai járás főszolgabiróságához **1896. évi január hó 19-ig** küldje be.

A választás 1896. évi január hó 20-án fog T.-Almás község házánál megejtetni.

Pancsován, 1895. évi deczember hó 11-én.

Jablonszky Karoly.
főszolgabiró.

(995—3.3)

3.45. sz. 1895. (1002—2.1)

Hirdetmény.

Alulirott község elöljárói részéről közhirré tétetik, hogy a torontálszigeti vadászati jog folyó hó 31-én d. u. órakor a községháza tanácsteremben tartandó nyilvános szóbeli árverésen **1896. évi január hó 1-től 6 évre** a legtöbbet igérőnek haszonbérbe fog adatni.

Az árverési feltételek a jegyzői irodában betekinthetők.

Torontálszigeten, 1895. deczember hó 19-én.

Az elöljáróság.

1055. sz. 1895.

Árverési hirdetmény.

Alulirt birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a nagybecskereki kir. törvényszék 1895. évi 2342 és 14353. számu végzése következtében **Dr. Orsó Mátyás** ügyvéd által képviselt id. **Wosching Frigyes** javára **Wosching Márton** ellen 142 frt 50 kr s jár. erejéig foganatositott kielégitési végrehajtás utján lefoglalt és 403 frt 50 krra becsült szobabutorok, gazdasági szerelvények, takarmányok, sertések és lovakból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a módosi kir. járásbiróság 12670. 1895. számu végzése folytán 142 frt 50 kr tőkekövetelés, és eddig összesen 47 frtban biróilag már megállapitott költségek erejéig Zichyfalva községben adós lakásán leendő eszközlésére **1895. évi deczember hó 28. napjának délelötti 12 órája** határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Módos, 1895. évi deczember hó 13-ik napján.

Kiss,
kir. birósági végrehajtó.

(1004—1.1)

6452 szám., 1895. 987—3 3

Pályázati hirdetmény.

Dolova községben (Torontálmegye) épitendő községház körüli munkálatokra és anyagszállitásra nézve f. é. október hó 21én megtartott árlejtés eredményre mint nem kielégitő a képviselő testület által el nem fogadtatván, az ujabbi árlejtés ezennel 1896. évi január hó 22-ének d. e. 10 órájára iratik ki.

Az összes munkálatok és anyagok szaköltségvetésileg 31.165 frt 11 krra vannak előirányozva. Az árlejtési feltételek a hivatalos órák alatt községi irodánkban megtekinthetők.

Épitészeti szakemberek, kik ezen épitkezést elvállalni akarják és a kik ily munkálatokra való jogosultságukat engedélyokmányokkal tartoznak igazolni, felhivatnak, miszerint kellően bélyegzett, zárt ajánlataikat, melyekhez bánatpénz gyanánt a kikiáltási árnak 5%-a vegyis 1.558 frt vagy készpénzben vagy óvadékképes papirokanban csatolandó, legkésőbb fent határidőig alólirott község elöljáróságához nyujtsák be,

Később érkező ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Dolova, 1895. évi deczember hó 12-én.

Községi elöljáróság.

König György jegyző. **Petrovics Mihaly** biró.

Az első délmagyarországi Cognac-gyár
(Alapittatott 1875. évben)

LENGAUER TESTVÉREK

VERSECZ

a nagyméltóságu kereskedelemügyi és pénzügyminisszterek részéről egyetértőleg bibocsátott 39325/95. számu rendelettel szigoru állami ellenőrzés alá helyeztetett (hamisitás ennélfogva ki van zárva), hogy a nagy közönség használatára a „Cognac" elnevezés alatt valódi desztillált bor hozassék forgalomba.

Kapható Nagy-Becskereken: Rósa Ignácz és Zimmerer Antal uraknál.

Ezenkivül szállitunk ugy kisebb mint nagyobb hordókban és üvegekben saját termésü borokat melyekről árjegyzékekkel kivánatra ingyen és bérmentve szolgálunk.

719—52.14

RÁTH MÓR

könyvkiadó-hivatala és könyvkereskedése
Budapesten Gizella-tér a Haas-palotában.

Szerencsénk van t. kaszinókat, olvasó és más közmüvelődési egyleteket és irodalom barátokat figyelmeztetni, hogy kiadásaink egy részének:

50% és 40%-nyi árleszállitása

még érvényben marad.

De többi nagyszabásu kiadásaink is a lehető legelőnyösebb feltételek alatt rendelhetők. Különösen ajánljuk a legujabban megjelent:

A világirodalom egyik legnagyszerübb kiadását:

Arany János balladáit Zichy Mihály rajzaival, fényes diszkötésben 22 frt.

A világhiru illusztrált Shaksperet, Csiky G. magyarázataival, uj jutányos kiadásban füzve 25 frt. Diszkötésben csak 35 frt!

és a többi remekirók müveit számos fényes disz- vagy igen jutányos kiadásokban; — a gazdagon illusztrált Teleki S., Hübner S., Stanley, Holub, Benyovszky-féle utazási müveket stb. Ezek jegyzékeivel komoly reflektánsoknak szivesen szolgálunk.

Közel 40 éven át közbizalomban részesülő könyvkereskedésünk, az országos központi nagy könyvtárak, több száz budapesti és vidéki Iskolai, Közmüvelődési és Kaszinói, Olvasó egyleti könyvtár, a polit. és tud. élet legtöbb kitünőségének stb. szállitója, ezentul is főczélunk lesz tekintettel az általánosan nyilvánuló népszerüséget fentartani, és mindennemü irodalmi megbizásokat a legnagyobb figyelemmel és lehető legjutányosabban eszközölni.

Az antiquariusok által hirdetett minden müvet legalább is azon áron, gyakran jutányosabban szállitunk uj példányokban, mint mely az ő katalogusaikban előfordul.

Az egészségügyi hivatalok tapasztalatai betizonyitottak, hogy a másod kézből vett könyvek a leghatásosabb terjesztői a ragályoknak. (990—1.1)

Nyomatott Pleits Fer. Pál kiadónál Nagybecskereken.